

kommentit: tapani.kauppinen()thl.fi ja katri.kilpelainen()thl.fi

Indikaattori	Kunnan hyvinvointikertomuksen teema	Väestöryhmä: mikäli mahdollista, aina sukupuoli, ikä, ulkomainen syntyperä, sosioekonominen asema, toimintarajoitteisuus, äidin koulutus (lapset)	Lähde, mitta-arvo	Lisätietoa	Maakunnan minimitietosuoksissa	KUVA-listalla
--------------	-------------------------------------	---	-------------------	------------	--------------------------------	---------------

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet kunnassa

1	Itsearviointi hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelusta ja hyödyntämisestä	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet kunnassa		Laadullinen, itsearviointi skaalalla 0-4. Ehkäisevä päihdetyö kunnissa -kysely, THL.	Esim. • Voimavarat, osallistuneet tahot ja roolit (monialaisuus, asukkaat, yritykset, järjestöt, yhdistykset, poliisi, seurakunnat jne.) • Valmisteluaiakataulu • Miten raportoidaan tuloksista asukkaille ja poliittisille päättäjille • Käsittely- ja hyväksymisprosessi • Onko käytetty (maa)kuntastrategian laadinnassa • Onko käytetty (maa)kunnan hyte-toimintasuunnitelmassa • Miten on osa taloussuunnittelua • Onko käytetty yhdyspintapalvelujen kehittämisessä	1	
2	Itsearviointi kunnan hyte-työn rakenteesta, resursseista ja prosesseista	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet kunnassa		Laadullinen, itsearviointi skaalalla 0-4.	Esim: • Millaiset resurssit on kunnan hyvinvointikoordinaattorilla? • Miten monialainen hyvinvointijohtoryhmä on työskennellyt? • Miten yhteistyö muiden koordinaattoreiden tms kanssa on toteutunut; osallisuuskoordinaattori, väkivallanehkäisy-/turvallisuuskoordinaattori, ehkäisevän päihdetyön koordinaattori tms. • Miten eri ohjelmatyöt on koottu yhteen	1	
3	Itsearviointi kuntien opiskeluhoitotryhmien toiminnasta	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet		Laadullinen, itsearviointi skaalalla 0-4.	Esim. johtamisen rakenteet, edellytykset integroidulle hyte-toiminnalle, yhdyspintojen huomioiminen, monialaisuus		

4	Itsearviointi kunnan ehkäisevän päihdetyön rakenteiden vahvuudesta	Ehkäisevä päihdetyö		Laadullinen, itsearviointi skaalalla 0-4. Ehkäisevä päihdetyö kunnissa - kysely, THL.	Esim. onko kunnassa: 1) lakisääteinen ehkäisevän päihdetyön toimielin, 2) monialainen ehkäisevää päihdetyötä toimeenpaneva työryhmä, 3) ehkäisevästä päihdetyöstä vastaava yhdyshenkilö tai koordinaattori, 4) toimintasuunnitelma, johon ehkäisevä päihdetyö sisältyy? Kustakin kohdasta saa yhden pisteen ja arvioidaan skaalalla vahvat - melko vahvat - melko heikot - heikot - ei rakenteita. Eli mikäli pisteitä on 4 = kunnassa		
5	Itsearviointi seurojen, yhdistysten ja kunnan yhteistyöstä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi	Järjestöt		Laadullinen, itsearviointi skaalalla 0-4.	Esim. 1. Onko kunta esimerkiksi nimennyt henkilön joka vastaa yhdistysyhteistyöstä, 2. Millaiset ovat resurssit (a. avustukset sote-järjestöille ja yhdistyksille euromääräisinä/asukas, b. kunnan tilojen käytön maksuton hyödyntäminen järjestö/yhdistystoimintaan)		
6	Itsearviointi kunnan elinvoiman edistämisestä	Elinvoima		Laadullinen, itsearviointi skaalalla 0-4.	Esim. yritysten kasvu, avoimet työpaikat, työvoimapula versus työttömyys, työllisyysaste		
7	Väestöryhmien välisten terveyserojen raportointi valtuustolle	Eriarvoisuus		TEAvisari, Sotkanet 5144	Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden alueen kunnista, joissa raportointiin valtuustolle väestöryhmien välisiä terveyseroja esimerkiksi sosioekonomisen aseman, koulutuksen tai sukupuolen mukaan.	1	
8	Asukkaiden osallistumiskeinot kuvattu kunnan verkkosivuilla	Osallisuus		TEAvisari, Sotkanet 5145	Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden alueen kunnista, joiden verkkosivuilla on kuntalaisten avoimesti tarkasteltavissa kuvaus kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista ja -keinoista.	1	
9	Ennakoarvioinnin käyttö kunnan toiminnassa	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet kunnassa		TEAvisari	TEAvisari + omaa pohdintaa. Esim. Tarkastellaan kunnassa tehtyjen ennakoarviointien a) määrää ja kattavuutta tarpeeseen nähden, b) resurssointia ja tukea.	1	
10	Turvallisuussuunnitelman perusteella on päätetty toimenpiteistä luottamushenkilöjohdossa	Tapaturmat ja väkivalta, sisäinen turvallisuus		TEAvisari	Kyllä/ei		
11	Kunnassa on nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto.	Osallisuus		Kyllä/ei	Kyllä/ei		
12	Liikunnan edistäminen kunnissa: TEA-pistemäärä	Liikunta		TEAvisari, Sotkanet 4095	Indikaattori kuvaa liikunnan edistämisestä kunnassa vastaavan tahon terveydenedistämisasiivisuutta.		
13	Maahanmuuttajien kotouttamisen edistäminen (suuret kaupungit)	Maahanmuuttajat		Laadullinen, itsearviointi skaalalla 0-4.	Itsearviointin apuna voi käyttää Kotouttamisen osaamiskeskuksen kehittämää Kotomittaria: https://kotouttaminen.fi/kotomittari-testi . Itsearviointimenetelmän avulla voidaan arvioida yksittäisen kunnan		
14	Kunta on asettanut tavoitteita hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi väestöryhmittäin	Ravitsemus		TEAvisari	Kyllä/ei		

Tehdyt toimet kunnassa

15	Koulussa noudatetaan kouluruokailusuositusta (Valtion ravitsemusneuvottelukunta 2008) koululounaan ja välipalojen järjestämisessä, % lounaista, % kunnasta	Sivistystoimi	lapset	TEAvisari. Sotkanet 5317.	Kyllä/ei. Kouluruokailuun osallistuminen on tärkeää oppilaiden jaksamisen, terveyden ja ruokakasvatuksen vuoksi. Kouluruokailun edistäminen edellyttää yhteistyötä terveydenhuollon, ruokapalveluiden edistämisen ja opettajien välillä, esim. ruokapalveluiden osallisuus		
16	Psykologin ja kuraattorin yhteisölliseen opiskeluhooltoon käyttämä aika, % työajasta (perusopetus)	Sivistystoimi	lapset	Itsearviointi skaalalla 0-4.	Perustuu TEAvisarin kysymykseen "Arvioikaa kunkin oppilashuollon palveluiden ammattiryhmän osalta, miten oppilashuoltoon käytetty työpanos (= 100 % kunkin ammattiryhmän osalta) miten jakaantui		
17	Ehkäisevää päihdetyötä yhteisesti kirjattujen käytäntöjen mukaisesti toteuttavat peruskoulut, % peruskouluista	Sivistystoimi, Ehkäisevä päihdetyö	lapset	TEAvisari	0-100 pistettä. 0 p: Ei ole yhteistä käytäntöä, 50p: Tietty yhteiset periaatteet, 100p: Muuhun kuin opetussuunnitelmaan kirjattu käytäntö, tai Opetussuunnitelmaan kirjattu käytäntö.		
18	Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % tarkastettavasta ikäryhmästä 5 lk / 8lk	Sivistystoimi	lapset	TEAvisari	Opettajan antama arvio on tärkeä osa lapsen kokonaisvaltaista kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin arviointia ja tuen tarpeiden varhaista tunnistamista. Moniammatillinen yhteistyö laajassa terveystarkastuksessa tukee koulun ja kodin välistä yhteistyötä ja lapsen terveystarkastukseen osallistuneiden lasten lukumäärät ja niiden osuus	1	
19	Varhaiskasvatuksen käyttöaste	Sivistystoimi	lapset	Varhaiskasvatuksen tietovaranto (VARDA)	Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten lukumäärät ja niiden osuus (%) väestön 1–6-vuotiaista kunnassa (sis. kunnan kustantama		
20	Lähiliikuntapaikat ja liikuntapuistot	Liikuntatoimi		Lipas, lähiliikuntapaikat.fi	Liikuntapaikkojen määrä, saavutettavuus ja tarve. Samassa yhteydessä voi myös raportoida kuntien liikuntatoimen toimintamenot /asukas (€) +	1	
21	Valtionosuusjärjestelmän piirissä olevien päätoimisesti hoidettujen museoiden ja teattereiden saavutettavuus	Kulttuuritoimi		Tilastokeskus + itsearviointi skaalalla 0-4	% kunnan asukkaista joilla museo ja teatteri 1,5 km, 2km, 10 km ja 20km päässä kotoa. Lisäksi itsearviointia kulttuuripalvelujen saavutettavuudesta ja kulttuuripalveluihin liittyvien hyvinvointivaikutusten toteutumisesta.	1	
22	Kansalaisopiston kulttuurialan opetustunnit/1000 asukasta	Kulttuuritoimi		Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen	Kulttuuripalveluiden käyttäminen lisää tutkitusti terveyttä ja hyvinvointia.	1	
23	Kirjastokäynnit / asukas	Kulttuuritoimi		Kirjastotilasto	Kulttuuripalveluiden käyttäminen lisää tutkitusti terveyttä ja	1	
24	Kokonaislainaus / asukas	Kulttuuritoimi		Kirjastotilasto	Kulttuuripalveluiden käyttäminen lisää tutkitusti terveyttä ja	1	
25	Kirjaston tapahtumiin osallistuneiden määrä / 1000	Kulttuuritoimi		Kirjastotilasto	Kulttuuripalveluiden käyttäminen lisää tutkitusti terveyttä ja		
26	Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista	Tekninen toimi, asuminen, maankäyttö	lapset	Tilastokeskus	Lapsiasuntokunta on asuntokunta, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi	1	
27	Tieliikenneonnettomuudet	Tekninen toimi, maankäyttö		Onnettomuustietoinstituutti OTI	OTIn vuosittaisiin liikennevahinkotilastoihin on koottu kaikki vakuutusyhtiöiden korvaamat liikennevahingot. Tilasto on	1	
28	Alakoulujen saavutettavuus kohderyhmässä	Tekninen toimi	lapset	Elinympäristön tietopalvelu Liiteri	Aluerakenteen eheys: palveluiden saavutettavuus ja hyvät kulkuyhteydet, esim. onko kaupunkialueella 500 m eli kävelyetäisyydellä.		
29	Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus, iäkkäät	Tekninen toimi	iäkkäät	Elinympäristön tietopalvelu Liiteri	Aluerakenteen eheys: palveluiden saavutettavuus ja hyvät kulkuyhteydet, esim. onko kaupunkialueella 500 m eli kävelyetäisyydellä.	1	

30	Virkistysalueiden saavutettavuus	Tekninen toimi		Suomen Ympäristökeskus (SYKE): Corine-	Suomen Ympäristökeskuksen Corine-maankäyttöaineistosta saa vuoden 2018 lopussa mm. virkistysalueiden saavutettavuuksia ja viheralueiden määrä/asukas. Lisätietoja: anna strandell Syke		
31	Ulkona, yömajoissa, tilapäissuojissa ja laitoksissa olevat yksinäiset asunnottomat / 1 000 asukasta (suuret kaupungit)	Tekninen toimi, asuminen	työikäiset	Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA). Sotkanet 2620.	Indikaattori ilmaisee yömajoissa, tilapäissuojissa ja laitoksissa asuvien yksinäisten osuuden tuhatta asukasta kohti. Asunnottomista ilmoitetaan asunnottomat yksinäiset yhteensä sekä siitä ulkona, tilapäissuojissa,		
Hyvinvoinnin tila							
32	Liikuntaan liittyvä neuvonta ja ohjaus, % asukkaista	Sote		AvoHilmo, SPAT 1305	Perusterveydenhuollon asiakkaista % saanut lääkärin, hoitajan, fysioterapeutin, toimintaterapeutin tai kodinhoitajan antamaa liikuntaan liittyvää ohjausta tai neuvontaa. Ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa.	1	
33	Väestöpainotettu ulkoilman pienhiukkaspitoisuus (suuret kaupungit)	Ympäristöterveys		1) Suomen Ympäristökeskus SYKE (suurten kaupunkien	Indikaattori ilmaisee Suomen tärkeimmän ympäristömyrkyn eli pienhiukkasten pitoisuutta ulkoilmassa. Pitoisuus on laskettu mallittamalla keskimääräinen vuosipitoisuus kilometrin välein ja	1	
34	Sisäilmaolosuhteista raportoivien oppilaiden osuus	Ympäristöterveys		Kouluterveyskysely	Indikaattori mittaa koulun fyysisiä työskentelyolosuhteita kuten liika kuumuus, kylmyys, haju, ahtaus, melu, kirkkaus tai hämärä (vastausten keskiarvo). Koulut ovat monissa kunnissa tärkein kunnan ylläpitämä rakennusmassa, joka voi aiheuttaa terveyshaittaa.	1	
35	Elintarvikevälikkeiden ruokamyrkytys epidemioiden lukumäärä ja niissä sairastuneet (10000 asukasta	Ympäristöterveys		RYMY (Evira ja THL)	Elintarvikevälikkeiden ruokamyrkytysten torjunta on keskeinen terveydensuojelun toiminta-alue.	1	
36	Vesivälikkeissä epidemioissa sairastuneiden määrä (100 000 asukasta kohti).	Ympäristöterveys		RYMY (Evira ja THL) tai maakunnan omat tilastot	Vesivälikkeiden epidemioiden torjunta on keskeinen terveydensuojelun toiminta-alue. Indikaattori sisältää talous-, allas- ja uimaveden.	1	
37	Melusta kärsivien ihmisten määrä kunnittain, yli 55 dB vuorokausitaso tai 50 dB yöaikaan (suuret	Ympäristöterveys		Ympäristömeludirektiivin pohjautuvat	Yli 100 000 asukkaan kaupungeilla arviointivelvoite EU-meludirektiivin perusteella. Suurten kaupunkien mittari.	1	
38	Suuren kaupungin vuokra-asuntojen osuus kaupunginosittain (suuret kaupungit)	Elinolot, sosiaalinen eriytyminen		Kaupungin vuokra-asuntojen osuus	Kaupungin vuokra-asuntojen osuus kaupunginosittain kuvaa mm. sosioekonomista eriytymistä. Suurten kaupunkien mittari.		
39	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä	Elinolot	lapset	Toimeentulotukirekisteri (THL). Sotkanet 5097.	Lapsiköyhyys on merkittävä lastensuojelun ja huono-osaisuuden riskitekijä.	1	1
40	2-6 -vuotiaiden ylipaino	Elintavat	lapset	AvoHilmo (mitattu pituus ja paino)	Lihavuus vaikuttaa haitallisesti lapsen terveyteen, fyysiseen toimintaan (liikunnallisuus ja fyysinen suorituskyky) ja sosiaaliseen kanssakäymiseen.	1	
41	Kouluuunaan syöminen: a) Ei syö koululounasta viitenä päivänä viikossa, % 8.-9.luokkalaisista b) Syö kaikki kouluruoan aterianosat kaikkina koulupäivinä, % 4.-5.luokkalaisista	Elintavat	lapset	Kouluterveyskysely. a) Sotkanet 3904.	Koululounas on yhteydessä muihin elintapoihin. Tupakointi, alkoholin käyttö ja epäterveellisten välipalojen syöminen ovat yhteydessä epäsäännölliseen koululounaan syömiseen. Päivittäin tupakoivat ja säännöllisesti, vähintään kerran kuukaudessa itsensä humalaan juovat nuoret osallistuvat koululounaalle muita harvemmin. Koululounaalle säännöllisesti osallistuvat nuoret nauttivat aamiaisen ja perheen yhteisen	1	

42	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista, % 8. ja 9. luokan oppilaista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Elintavat	lapset	Kouluterveyskysely. Sotkanet 4822, 4727-4729.	Liikunta-aktiivisuudella on selkeä yhteys hyvinvointiin. Liikunnalla on myönteisiä vaikutuksia lasten kasvuun, kehitykseen, oppimiseen, terveyteen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Liikuntasuosituksen mukaan lasten tulisi liikkua monipuolisesti vähintään 1–2 tuntia päivässä.		
43	Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % 8. ja 9. luokan oppilaista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, % AOL 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Elintavat	lapset	Kouluterveyskysely. Sotkanet 4730-4732.	Indikaattori heijastelee kuntien onnistumista terveyden edistämisessä, hyvinvoinnin tilaa, tarvetta terveydenedistämistoimille, opiskeluhuollon tarvetta. Erot toisen asteen opiskelijoiden välillä (ammattioppilaitos ja lukio) kuvavat tarvetta ja onnistumista terveyserojen kaventamiselle.	1	1
44	Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, % AOL 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Elintavat	lapset	Kouluterveyskysely	Indikaattori kuvaa sen joukon osuutta, joilla kunnassa on päihteisiin liittyen erityisen tuen tarvetta, mutta myös ehkäisevän päihdetyön tarvetta kunnassa. Kouluterveyskyselyn kysymys 114: vähintään 2 seuraavista ehdoista toteutuu: 1) kokeillut ainakin kahdesti marihuanaa /		
45	Alaikäisenä alkoholin tai savukkeiden ja sähkösavukkeiden ostoja vähittäismyynnistä, % 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukioden ja AOL 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Elintavat	lapset	Kouluterveyskysely: vähintään jokin seuraavista ehdoista toteutuu = 1) Alkoholia	Indikaattori kuvaa niiden alaikäisten osuutta, jotka ovat ikärajavalvontalainsäädännöstä huolimatta hankkineet itse käyttämänsä alkoholin, savukkeet, sähkösavukkeet tai sähkösavukeneesteet vähittäismyynnistä, sekä ehkäisevän päihdetyön tarvetta kunnassa.		
46	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5 luokan oppilaista, % 8. ja 9. luokan oppilaista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, % AOL 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Terveydentila, palvelujen tarve	lapset	Kouluterveyskysely. Sotkanet 4817, 286, 3931, 3916.	Koetun terveyden on todettu kuvaavan nuorten hyvinvointia, toimintakykyä, terveystilanteiden käyttöä ja terveyskäyttäytymistä. Perhetekijöillä ja terveyskäyttäytymisellä, kuten liikunnan harrastamisella, unella, tupakoinnilla ja alkoholin käytöllä, on yhteys	1	1
47	Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, % AOL 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Terveydentila	lapset	Kouluterveyskysely. Sotkanet 328, 346, 337.	Indikaattori kuvaa nuorten mielenterveyttä sekä palvelujen tarvetta. Ahdistuneisuus on nuorilla yleisimpiä mielenterveyden ongelmia. Lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmat rasittavat hoitojärjestelmää erityisesti yleisyyden ja pitkäkestoisuuden vuoksi. Ohimenevillä	1	1
48	Keskusteluvaikkeitä vanhempien kanssa, % 4. ja 5 luokan oppilaista, % 8. ja 9. luokan oppilaista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, % AOL 1. ja 2.	Osallisuus	lapset	Kouluterveyskysely. Sotkanet 4831, 329, 347, 338.	Indikaattori heijastelee miten kunta on onnistunut vanhemmuuden tuen tehtävässään (LOS § 18 toteutuminen).	1	
49	Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 4. ja 5.luokan, % 8. ja 9. luokan oppilaista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, % AOL 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Osallisuus	lapset	Kouluterveyskysely. Sotkanet 4816, 4712-4714.	Indikaattori kuvaa osallisuutta heijastelee miten kunta on onnistunut yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamisessa (LOS § 6 toteutuminen).	1	1
50	Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista, % 8. ja 9. luokan oppilaista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, % AOL 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Osallisuus	lapset	Kouluterveyskysely. Sotkanet 4811, 4700-4702.	Tyytyväisyydellä elämään on suuri merkitys lasten ja nuorten myönteiselle kehitykselle ja se suojaa psyykkisiltä ongelmilta. Lapsuudessa ja nuoruudessa elämään tyytyväisyyteen vaikuttavat seuraavat tekijät: Elämäkokemukset ja ihmissuhteet perheessä ja	1	
51	Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista, % 8. ja 9. luokan oppilaista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, % AOL 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Tapaturmat ja väkivalta	lapset	Kouluterveyskysely	Lapsen tai nuoren kaltoinkohtelu ja fyysinen väkivalta aiheuttaa lapselle tai nuorille runsaasti haittoja sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Fyysisen väkivallan kokeminen voi aiheuttaa fyysisiä vammoja, tunne-elämään ja käyttäytymiseen liittyviä ongelmia sekä pitkäaikaisina	1	

52	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista, % 8. ja 9. luokan oppilaista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, % AOL 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Tapaturmat ja väkivalta	lapset	Kouluterveyskysely. Sotkanet 4834, 1514, 3928, 3913.	Koulukiusaaminen on merkittävä riskitekijä mielenterveyden ongelmille. Koulukiusaamiseen puuttuminen on yksi mahdollisuus ehkäistä mielenterveyden ongelmia. Indikaattori kuvaa yhdenvertaisuutta ja heijastelee sitä miten kunta on onnistunut yhteisöllisen opiskeluhuollon	1	1
53	Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana, % 4lk / 8.-9lk / lukio / ammattioppilaitos	Tapaturmat ja väkivalta	lapset	Kouluterveyskysely. Sotkanet 4840, 4790-4792.	Tapaturmat ovat yleisin alle 25-vuotiaiden kuolinsyy. Hyvät motoriset taidot ja kunto, esteettömät ja hyvin valaistut ympäristöt sekä asianmukaisten turvavälineiden käyttö suojaavat tapaturmilta.		
54	Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta	Työttömyys	nuoret	Tilastokeskus. Sotkanet 189.	Indikaattori ilmaisee 15 - 24-vuotiaiden työttömien osuuden prosentteina 18 - 24 -vuotiaasta työvoimasta. Nuorisotyötön on 15 - 24-vuotias työtön. Työ on monelle pääasiallinen toimeentulon lähde, mutta työ on myös sosiaalisten kontaktien ja itsensä toteuttamisen kannalta		1
55	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	Työttömyys	nuoret	Tutkintorekisteri (Tilastokeskus). Sotkanet 3219.	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet nuoret ovat usein syrjäytymisvaarassa ja heidän elämäntilannettaan tulisi parantaa erilaisin sosiaalityön menetelmin.		1
56	Nuorten (15–29 - vuotiaat) tekemät rikokset	Sisäinen turvallisuus	nuoret	Poliisin tulostietojärjestelmä (PolStat)	Nuoruus on rikosten tekemisen kannalta aktiivista aikaa. Suurin osa nuorista rikosentekijöistä päätyy rikoksettomaan aikuisuuteen, mutta lähes kaikki toistuvasti rikoksia tekevät aikuiset ovat jo nuorena		
57	Päihdekiinniotot	Sisäinen turvallisuus		elinympäristön tietopalvelu Liiteri	Päihteidenkäytöstä voi aiheutua monenlaista haittaa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle sekä asukkaiden viihtyvyydelle. Päihtymys mm. madaltaa riskiä aggressiiviseen käyttäytymiseen.		
58	Ulkomaalaiset työttömät työnhakijat, % ulkomaalaisten työvoimasta	Työttömyys	työikäiset	Tilastokeskus. Sotkanet 5090.	Indikaattori ilmaisee ulkomaalaisten työnhakijoiden osuuden ulkomaalaisten työvoimasta (18 - 64-vuotiaat). Työ parantaa suomalaiseen kulttuuriin sopeutumista ja osallisuuden kokemusta	1	
59	Vaikeasti työllistyvät, rakennetyöttömyys, % 15-64-vuotiaista	Työttömyys	työikäiset	Työnvälitystilasto (TEM). Sotkanet 3071.	Vaikeasti työllistyvien osuus työikäisistä kuvaa rakenteellista työttömyyttä. Työttömyyttä voidaan pitää rakenteellisenä, jos se ei vähene työkä samallaikäisten työllisyysaste on korkea ja työlläkin ole	1	1
60	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet, % 25-64-vuotiaista	Työttömyys	työikäiset	Toimeentulotukirekisteri (THL, Kela). Sotkanet 234.	Indikaattori kuvaa kuinka suuri osuus työiässä olevasta väestöstä on toimeentulotuen piirissä pitkäaikaisesti. Pitkäaikaisasiakkaiden osuus väestöstä mittaa paremmin todellista köyhyyttä kuin kaikkien	1	1
61	Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, % äänioikeutetuista	Osallisuus	työikäiset	Tilastokeskus. Sotkanet 3076.	Indikaattori kuvaa kuntalaisten osallistumista kunnalliseen poliittiseen päätöksentekoon. Äänestysprosentti kertoo äänestäneiden kuntalaisten		
62	THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu	Terveystila	työikäiset	THL tilastot (koottu: THL, Kela, Tilastokeskus, ETK). Sotkanet 243.	Indeksi kuvaa kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Indeksissä on otettu huomioon seitsemän eri sairausryhmää ja neljä eri painotusnäkökulmaa, joista sairauksien	1	1
63	Onko kuntanne huomionut ikääntyneiden terveys- ja hoivapalveluiden järjestämisessä ja kilpailutusten laatuvaatimuksissa ravitsemustilan arvioinnin	Terveystila	(työikäiset ja) iäkkäät	Kyllä/ei	Ravitsemushoitosuositus Eviran internetsivuilta		
64	75 vuotta täyttäneiden yhdenhengen asuntokunnat, % vastaavanikäisten asuntokunnista	Elinolot	iäkkäät	Tilastokeskus. Sotkanet 2451.	Indikaattori ilmaisee 75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokuntien osuuden prosentteina vastaavanikäisten asuntokunnista. Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asunnossa vakinaisesti	1	1

65	Omaishoidon tuella kotona hoidettavat 75 vuotta täyttäneet vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä	Hyvinvoinnin tila	iäkkäät	Sosiaalipalvelujen toimintatilasto (THL), Sotkanet 3262	Indikaattori ilmaisee vuoden aikana omaishoidon tuella hoidettavien 75 vuotta täyttäneiden, % osuus vastaavanikäisestä väestöstä.		1
66	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä	Tapaturmat ja väkivalta	iäkkäät	Hilmo. Sotkanet 3959.	Indikaattori kuvaa iäkkäiden toimintakykyä. Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kaatumisen tai putoamisen vuoksi sairaanhoitoa saaneiden 65 vuotta täyttäneiden potilaiden hoitojaksojen lukumäärän kymmentä tuhatta vastaavanikäistä asukasta kohti. Sairaalahoido sisältää sekä		1
67	Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavanikäisestä väestöstä	Osallisuus	iäkkäät	Hilmo. Sotkanet 699.	Lonkkamurtumat kuvaavat laajemmin iäkkään väestön terveyttä ja toimintakykyä. Lonkkamurtumien riskitekijöitä ovat kaatumiselle altistavat tekijät, kuten heikentynyt tasapaino, heikentynyt lihaskunto, monilääkitys, hoitamattomat sairaudet, huono ravitsemus, heikentynyt	1	1